Geachte raadsleden,

Hierbij bieden we u de begroting voor 2026 aan. Dit is de laatste begroting van deze bestuursperiode. Een bestuursperiode waarin we met lef en vertrouwen – en in samenwerking met inwoners, ondernemers en organisaties – bouwden aan een duurzaam, divers en zelfsturend Peel en Maas. In lijn met de richting die de raad bepaalde in de Kadernota 2026, bouwen we in 2026 verder aan een Peel en Maas waarin we het goede leven geen papieren belofte willen laten zijn, maar de dagelijkse praktijk waaraan we met elkaar werken.

Aandacht voor ons financiële fundament
Het financieel fundament dat wij de afgelopen jaren met elkaar hebben gelegd is robuust. Daardoor is onze basis op orde, houden wij de lasten voor inwoners, ondernemers en organisaties laag én is er ruimte om te investeren in een Peel en Maas waarin het goed leven is. Dit robuuste fundament is iets dat we mogen koesteren én is iets dat niet vanzelfsprekend is. Het vraagt wel onderhoud.

Zoals we ook in de Kadernota 2026 met elkaar constateerden, zien we dat onze financiële situatie de komende jaren onzeker blijft. Dat komt met name door onduidelijkheid op de langere termijn over de inkomsten die we van de Rijksoverheid ontvangen en de mate van beleidsvrijheid die we hebben bij de besteding van deze rijksmiddelen. Het feit dat Nederland op 29 oktober na twee jaar opnieuw naar de stembus gaat is illustratief voor de grilligheid die heerst in ‘Den Haag’. Het zorgt voor een diffuus toekomstperspectief voor gemeenten, omdat het opnieuw afwachten is welke beleidskeuzes een nieuw kabinet straks maakt en welke financiële middelen voor gemeenten daarbij horen. Dit vraagt om alertheid en het maken van gerichte keuzes, en ook om een stevige financiële buffer waarmee we zo goed mogelijk bestand zijn tegen de Haagse grilligheid. Naast ons robuuste financiële fundament geven ook de door de raad herijkte kaderstellingen daarbij houvast en richting.

Actualisatie van ons ‘huishoudboekje’
Vanaf de vaststelling van de kadernota heeft de tijd niet stil gestaan. Daarom gebruiken we deze begroting voor de actualisatie van ons huishoudboekje op diverse onderdelen zoals rentekosten, afval, riolering en het sociaal domein.

In de begroting zijn verder de financiële effecten verwerkt van de claims en investeringen die in de Kadernota 2026 staan. Er is nog een aantal aanvullende claims en investeringen opgenomen voor 2026 en verder. Dat betreft een claim voor de nieuwe regeling voor waarderingssubsidies, een tijdelijk budget voor de digitale ontwikkeling van de organisatie, een investering in de ontwikkeling van de voormalige postkantoorlocatie in Panningen en een aanvullend tijdelijk budget voor de verdere versnelling van de aanpak van de woonopgave. Verder wordt voorgesteld om vooruitlopend op de behandeling van de kaderstelling op het thema Bestuur, Communicatie en Dienstverlening een budget beschikbaar te stellen voor een subsidieregeling voor initiatieven die zich richten op dorpscommunicatie en is er een claim opgenomen voor de ophoging van het budget voor het onderhoud van het openbaar groen, Ook zijn in deze begroting de gevolgen van het toekomstbestendig maken en houden van onze organisatie opgenomen.

Doorbouwen op een stevige basis
In deze begroting maken we duidelijk hoe wij in 2026 en de jaren daarna met kwaliteit doorbouwen aan een duurzaam, divers en zelfsturend Peel en Maas. We lichten zo een aantal onderwerpen daarbij uit. Voordat we dat doen, blikken we kort terug op de afgelopen bestuursperiode.

De afgelopen periode is in alle kernen van Peel en Maas met energie en betrokkenheid gewerkt aan versnelling in de forse woonopgave. We hebben kansen benut door onder andere te focussen op locaties met een niet-toekomstbestendige bestemming, wat resulteerde in nieuwe wooninitiatieven op plekken zoals het voormalige Rabobankpand in Panningen en oude schoolgebouwen in Koningslust en Helden. De eerste ervaringen die we hebben opgedaan met het gebiedsgericht werken in Kessel stemmen eveneens positief, omdat we hiermee meer dan voorheen met gebruikmaking van de kennis en expertise van gemeenschappen toekomstbestendige ruimtelijke keuzes in samenhang met elkaar kunnen maken. Daarnaast zijn er stappen gezet in woning- en kavelsplitsing, en is de ondersteuning van (pré)mantelzorgwoningen structureel verankerd in beleid en praktijk. Niet alles bleek eenvoudig. Tijdelijke woonconcepten, zoals tiny houses, stuiten vaak op uitdagingen met de financiële haalbaarheid. Spanningen tussen verwachtingen bij inwoners enerzijds en de beleidsmatige praktijk anderzijds vragen om zorgvuldige afstemming en duidelijke communicatie.

De afgelopen jaren is in deze ‘gemeente van gemeenschappen’ Peel en Maas met overtuiging verder gewerkt aan de vitaliteit van gemeenschappen. De ‘neuzen stonden in de gemeenschap naar elkaar’ in initiatieven zoals de fusie van voetbalverenigingen in Egchel en Panningen, de ontwikkeling van het Piuspark en de processen die leiden tot nieuwe dorpsontwikkelingsvisies, zoals in Koningslust en Kessel. Ook in andere kernen – zoals Baarlo en Maasbree – staken betrokken inwoners de handen uit de mouwen voor het eigen dorp. We bouwden ook aan een Peel en Maas waarin jeugd gezond en veilig kan opgroeien en waarin iedereen naar vermogen mee kan doen. Dat deden we bijvoorbeeld door stevig te investeren in duurzame, toekomstbestendige onderwijshuisvesting, door ‘Hendig’ te werken aan transformatie in de jeugdzorg en door HAL9 op te richten; onze plek voor alle inwoners van de gemeente om te ontmoeten, oriënteren, ontwikkelen en ondernemen.

We hebben gericht geïnvesteerd in een veilige, duurzame en toekomstbestendige leefomgeving. Zo zijn in Koningslust, Grashoek en Kessel en tussen Beringe en Meijel wegen duurzaam heringericht met aandacht voor verkeersveiligheid. In Baarlo en Helden zijn maatregelen getroffen tegen wateroverlast, waaronder de aanleg van infiltratiestroken en vergroening van pleinen.

In Peel en Maas vormt veiligheid het fundament voor vertrouwen. Daarom hebben we de afgelopen jaren stevig ingezet op het versterken van veiligheid in de woon- en leefomgeving, met nadruk op samenwerking met onze veiligheidspartners én het laten groeien van gemeenschapseigenaarschap op dit thema. Zo is de werkgroep *Veilig Buitengebied* actief ondersteund, waarbij inwoners en ondernemers samen optrekken tegen ondermijnende criminaliteit. De campagne *Kijk Niet Weg!* is herhaaldelijk ingezet om bewustwording te vergroten rondom signalen van misstanden. In de gemeente zijn extra boa’s ingezet voor toezicht en handhaving, met zichtbare aanwezigheid op evenementen en in wijken.

Tot slot friste de raad in een mooie dialoog met de samenleving een groot deel van haar kaderstellend beleid op. We kijken als college met een goed gevoel terug op het proces dat we daarin samen met elkaar liepen, vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid.

Tegelijkertijd liggen er nog genoeg uitdagingen op ons pad. Vanuit deze Begroting 2026 willen we deze ook weer met lef en vertrouwen tegemoet treden, om zo deze bestuursperiode op een krachtige manier af te sluiten en een goede opmaat te vormen voor de periode die volgt en waarin een nieuwe raad en een nieuw college het stokje overnemen.

2026: met kwaliteit doorbouwen
In de Kadernota 2026 lieten we al een eerste inkijk zien van de wijze waarop we ook in 2026 verder willen bouwen aan een Peel en Maas waarin het goed leven is. Dat willen we doen op een manier die bij Peel en Maas past, gestaag en met onze kernwaarden in het achterhoofd. Dat betekent dat we bouwen met aandacht voor wat gemeenschappen, wijzelf en de natuur kunnen dragen. En rekening houdende met de ruimte die ons wordt geboden door onze financiële positie. De verwachting is dat we daarbij gestaag groeien naar een gemeente van 50.000 inwoners. In 2026 en de jaren daarna bouwen we als volgt door aan een Peel en Maas:

Waarin er voor alle inwoners een fijne plek is om te wonen
We werken in 2026 daarom verder aan het inlopen van het tekort aan woningen. Dit doen we onder andere door de inzet van een versnellingsteam wonen. Daarnaast focussen we in het kader van de gewenste versnelling meer op de locaties die in ons eigendom zijn dan wel zetten we actief in op concrete verwerving. Hiermee zorgen we voor voldoende groeiperspectief voor de kernen. Er zijn verder omvangrijke woningbouwprojecten in uitvoering. Denk bijvoorbeeld aan Giel Peetershof fase II en Kuukven. Daarnaast zetten we voor de woningbouwplannen Panningen Zuid, Meuleveld (Maasbree), Nelisveld (Beringe) en In de Pas (Helden) concrete vervolgstappen. Vanuit het gegeven dat we als gemeente zelf geen woningen bouwen, werken we intensief samen met woonpartners. Zo maken we prestatieafspraken met de woningcorporaties voor de realisatie van concrete projecten maar ook voor verduurzaming van de bestaande voorraad. Daarnaast evalueren we frequent de afspraken die we met projectontwikkelaars hebben gemaakt over toewijzing van woningen aan speciale doelgroepen.

Waarin inwoners met elkaar leidend zijn als het gaat om het hoofddoel: het realiseren en behouden van vitale gemeenschappen
Ook in 2026 dragen we met lef en vertrouwen bij aan wat er – wat ons betreft – in Peel en Maas echt toe doet: vitale gemeenschappen. In 2026 ondersteunen we waar gewenst gemeenschappen bij het opnieuw bepalen van hun toekomstbeelden, bijvoorbeeld in Meijel en Grashoek. Verder waarderen we het werk van vrijwilligersorganisaties en subsidiëren dat via een 4-jaarlijkse systematiek (2026-2029), die we in 2026 vernieuwen met dankbare gebruikmaking van signalen van verenigingen en stichtingen. We faciliteren ondersteuningsvragen van inwoners, verenigingen en stichtingen die de leefbaarheid bevorderen. Zo hebben we in 2026 specifiek aandacht voor accommodatie-vraagstukken in Baarlo, het proces rond de *Droom van Grashoek* en zijn we bijvoorbeeld betrokken bij vraagstukken die spelen bij D'n Binger, de Engelbewaarder en MFA Hoës van Bree.

Sport en bewegen én kunst en cultuur dragen bij aan mentale en lichamelijke gezondheid en – vooral – aan de vitaliteit van gemeenschappen. Vanuit dat perspectief leveren we ook in 2026 een bijdrage aan een sportief en cultureel Peel en Maas. Zo komen diverse accommodaties van de binnen- en buitensport in 2026 aan bod, variërend van verkennend onderzoek, besluitvorming voor voorbereidingskrediet of realisatiekrediet, tot aan uitvoering en afronding van projecten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de Heuf, de sporthal in Maasbree, een nieuwe binnensportaccommodatie in Baarlo en het renovatieplan van de Piushallen. Ook culturele voorzieningen krijgen in 2026 onze aandacht. Zo dragen we bij aan de doorontwikkeling van DOK6, blazen we samen met het stichtingsbestuur en vrijwilligers het Kasteel de Keverberg nieuw leven in en faciliteren we Museum Peel en Maas bij de professionalisering, het vergroten van zichtbaarheid en de samenwerking met erfgoed en onderwijspartners.

Waarin er voor iedereen gelegenheid is om, naar vermogen, deel te nemen en bij te dragen
Daarom werken we in 2026 verder aan een nieuw breed ontwikkelbedrijf, waarin we op termijn HAL9 en de uitvoeringsorganisatie van de NLW op de locatie in Panningen integreren. Hiermee zorgen we in samenwerking met ondernemers, onderwijs en andere partners voor passende ondersteuning en ontwikkeling van diverse doelgroepen zoals statushouders, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en jongeren. We geven ook een duurzaam vervolg aan de activiteiten en samenwerkingen in het kader van het jaar van de mentale gezondheid (2025). We zetten in 2026 in op het versterken van de netwerksamenwerking. En we blijven mogelijkheden bieden die gesprekken met inwoners en partners over mentale gezondheid aanjagen. We sluiten ook aan bij gemeenschapsinitiatieven die zich richten op het zorgen voor elkaar, normaliseren en samenwerking van netwerkpartners uit verschillende domeinen. Voorbeelden zijn het inloopspreekuur Baarlo en Zorgzaam Dorp Meijel. In dat kader onderzoeken we in 2026 met Baarlo en de zorgcoöperatie Peel en Maas hoe ook in Baarlo de huishoudelijke hulp onder regie van het dorp kan worden ingezet.

Waarin jeugd op een fijne manier kan opgroeien en zich kan ontwikkelen
We hebben de recentelijk door de raad vastgestelde kaderstelling Sociaal Domein vertaald in een door het college vastgesteld uitvoeringsbeleid. Dat helpt het college om gericht bezig te gaan met de door de raad vastgestelde ambities. Vanuit het uitvoeringsbeleid opvoeden en opgroeien formuleren we samen met opvoed- en opgroeipartners een gezamenlijke 'mindset' over een positief pedagogisch klimaat. Ook verkennen we samen met basisvoorzieningen hoe we ouders meer kunnen verbinden en stellen we samen met partners een jaarplanning op om bewustwording op thema's zoals mentale gezondheid en middelengebruik integraal op te pakken.

We geloven dat onderwijshuisvesting een belangrijke rol heeft binnen een gemeenschap. Het zijn de plekken waar kinderen tot ontwikkeling, beweging en sociale interactie komen. Vanuit deze overtuiging geven we uitvoering aan de afspraken en activiteiten die voortkomen uit het in 2021 vastgestelde Integraal Huisvestingsplan (IHP). In 2026 hebben we specifiek aandacht voor Kindcentrum de Riet in Panningen, Kindcentrum de Kemp in Egchel, de Diamant en de Omnibus in Baarlo en de Liaan in Helden. Voor het Buurtcollege wordt de semipermanente huisvesting gerealiseerd waarin het gehele Buurtcollege voor de langere termijn gevestigd wordt. . Ook leggen we in de eerste maanden van 2026 het herijkte Integraal Huisvestingplan (IHP) ter besluitvorming voor aan de raad. Vanuit een nieuwe doorkijk voor de komende 16 jaar geven we hiermee inzicht op het gebied van onderwijshuisvestingscenario's, leerlingenprognoses, duurzaamheid, bewegingsonderwijs en financiën.

Waarin de fysieke leefomgeving duurzaam beleefd kan worden
We zetten volgende stappen met het gebiedsgericht werken. Deze manier van werken stelt ons in staat om – op een bij Peel en Maas passende manier – met input van inwoners en ondernemers naar de ruimtelijke toekomst van een kern te kijken en duurzame keuzes te maken. Verder gaan we bezig met de actualisatie van onze omgevingsvisie. Onder andere de dorpsontwikkelingsvisies en de eerste ervaringen met gebiedsgericht werken geven hier waardevolle input voor. Aanvullend maken we in 2026 ruimte voor een participatieproces met de gemeenschappen, medeoverheden en partners. Verder investeren we ook in 2026 in het verkeersveilig en duurzaam inrichten van onze openbare ruimte. Voorbeelden zijn het Laefplein in Maasbree, de Bernhardstraat e.o. in Panningen, Mariaplein – Kesselseweg in Helden en de Lorbaan in Grashoek. Maar ook voeren we projecten uit die zorgen voor een klimaat- en toekomstbestendige herinrichting van wijken Achter de Hoven Maasbree, de Merwijck Kessel, Fuusstraat-'t Sittert en Koninginnenbuurt Baarlo.

We bouwen in 2026 verder aan een Omgevingsdienst die goed past bij waar Peel en Maas voor staat: een dienstverlenende organisatie waarin met passie en 'vak-mens-schap' wordt gewerkt aan de milieu uitvoeringstaken op het gebied van vergunningen, toezicht, en handhaving en aan de advisering aan de deelnemers van de Omgevingsdienst.

Waarin we bouwen aan een toekomstbestendige economie
We werken in 2026 aan goede, vitale, goed bereikbare en duurzame werklocaties. Dit doen we onder andere door te werken aan de definitieve ontwerpen en de omgevingsplanwijzigingen voor de uitbreiding van de bedrijventerreinen in Panningen, Meijel en Maasbree.
Zoals op meer ontwikkelingen zijn stikstof en energie-beschikbaarheid bepalende factoren voor de verdere uitvoering. Vanuit het gegeven dat economische ontwikkeling zich weinig gelegen laat aan gemeentegrenzen en vooral op regionaal niveau plaatsvindt, geven we ook in 2026 met ondernemers en onderwijs vorm en inhoud aan Crossroads Limburg. Binnen Crossroads Limburg dragen we bij aan het toekomstbestendiger maken van de bedrijven uit onze regio. Hierbij focussen we in de periode tot en met 2028 op de opgaven Duurzaamheid, Human Capital, Gezondheid en Kennisdeling en innoveren.

Waarin veiligheid een stevig fundament vormt voor vertrouwen
In een wereld waarin veiligheid en stabiliteit op dit moment niet vanzelfsprekend zijn, werken we in regionaal verband, onder regie van de Veiligheidsregio Limburg-Noord, samen aan het vergroten van weerbaarheid van inwoners en ondernemers door onder andere publiekscampagnes. Naast het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid werken we aan het verbeteren van de eigen weerbaarheid en bedrijfscontinuïteit. We stellen daarvoor een continuïteitsplan op en houden dat actueel. We leveren onze bijdrage aan een Peel en Maas dat bestand is tegen ondermijning door het organiseren van diverse activiteiten en projecten gericht op bewustwording en het bieden van handelingsperspectief. In 2026 wordt daarvoor de campagne "Kijk niet Weg" voortgezet.

Waarin we ons realiseren dat de leefwereld van inwoners niet ophoudt bij onze gemeentegrens
We leveren daarom een stevige bijdrage aan een vitale Regio Noord-Limburg, vanuit de overtuiging dat een vitale regio goed is voor de deelnemende gemeenten. We werken daarom, met een door ons gewaardeerde constructieve betrokkenheid van de raad, aan een nieuwe Regiovisie die onze regio een nieuw, duidelijk en herkenbaar profiel moet geven. Verder vindt ten aanzien van de Regio Noord-Limburg in 2026 besluitvorming in het college plaats over de tweede projectenenvelop voor de Regio Deal Noord Limburg.

Tot slot
We presenteren een begroting aan u die in alle komende jaren met een positief saldo eindigt. Dat doen we met gepaste trots, waarbij we ons realiseren dat het gezond houden van ons financieel en inhoudelijk fundament aandacht en alertheid van ons allemaal vraagt. We kijken uit naar een inhoudelijk debat hierover in uw raad.